

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25.11.2025 р.

Одеса

№ 65/181-р/к

Справа № 65/107-10/2025

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснювався розгляд заяви фізичної особи-підприємця Черпіти Дениса Борисовича про порушення законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба».

Відділення встановило, що комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» нав'язує суб'єктам господарювання, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, умову (встановлює зобов'язання (вимогу), що не передбачена чинним законодавством України, щодо укладання з комунальним підприємством Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (ритуальною службою) договору про надання ритуальних послуг.

Такі дії комунального підприємства Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» зобов'язано припинити порушення протягом 2-х місяців з дня отримання рішення.

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 65/107-10/2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень і розслідувань в Миколаївській області Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 04.11.2025 № 65-03/389-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Предмет справи

- (1) Дії комунального підприємства Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба», які полягають у нав'язуванні умови (встановленні зобов'язання (вимоги) щодо укладання з комунальним підприємством Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (ритуальною службою) договору про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного

комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, що не передбачена чинним законодавством України.

2. Заявник

- (2) Фізична особа-підприємець Черпіта Денис Борисович (далі – ФОП Черпіта Д.Б., Заявник) (РНОКПП «*Інформація з обмеженим доступом*»; місцезнаходження: «*Інформація з обмеженим доступом*»).
- (3) Основним видом діяльності ФОП Черпіти Д.Б. є «*Інформація з обмеженим доступом*» (код КВЕД «*Інформація з обмеженим доступом*»), додатковий вид його діяльності - «*Інформація з обмеженим доступом*» (код КВЕД «*Інформація з обмеженим доступом*»).

3. Відповідач

- (4) Комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (далі – КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», відповідач) (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація з обмеженим доступом*»; місцезнаходження: «*Інформація з обмеженим доступом*»).
- (5) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» є юридичною особою та здійснює свою діяльність на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого рішенням Миколаївської міської ради від 29.08.2024 № 36/9 «Про збільшення розміру статутного капіталу комунального підприємства Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» та затвердження Статуту в новій редакції».
- (6) Згідно з пунктом 1.1. розділу 1 Статуту КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» є унітарним комерційним підприємством, заснованим на комунальній власності Миколаївської міської територіальної громади.
- (7) Відповідно до пункту 2.1. розділу 2 Статуту КП ММР «Миколаївської ритуальної служби» здійснює комерційну господарську діяльність, основною метою діяльності якого є здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності.
- (8) Відповідно до пункту 2.2. розділу 2 Статуту предметом (видами) господарської діяльності КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» є, зокрема: здійснення організації поховання померлих; надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком; забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є; створення та експлуатація об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань; організація і проведення поховань померлих та/або загиблих; надання ритуальних послуг, реалізація предметів ритуальної належності; забезпечення утримання кладовищ та інших місць поховань, а також об'єктів, що передано для утримання підприємству. Утримання повинно здійснюватися відповідно до вимог діючих нормативних документів та правил.
- (9) Згідно з пунктом 2.3. розділу 2 Статуту КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» є ритуальною службою у розумінні вимог Закону України «Про поховання та похоронну справу» та Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого Наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 № 193, забезпечує виконання завдань, обов'язків та інших положень, передбачених Положенням, користується правами, передбаченими Положенням.
- (10) Відповідно до пункту 3.1. розділу 3 Статуту Підприємство є юридичною особою публічного права, має самостійний баланс, має печатки (штампи) і бланки зі своїм найменуванням, ідентифікаційним кодом та іншими реквізитами.

- (11) Згідно з нормами чинного законодавства України про поховання та похоронну справу ритуальна служба має забезпечувати укладання договорів про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, що виявили бажання працювати на ринку ритуальних послуг, зокрема, надавати послуги відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709.
- (12) Рішенням Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва» КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» делеговано виконання функцій із забезпечення утримання в належному стані кладовищ та охорони всіх місць поховань.
- (13) Отже, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання та в межах наданих йому повноважень щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ та охорони всіх місць поховань – органом адміністративно-господарського управління та контролю.

4. Процесуальні дії

- (14) Відділенням здійснювався розгляд заяви ФОП Черпіти Д.Б. про порушення законодавства про захист економічної конкуренції від 14.04.2025 б/н (вх. № 65-01/14-АМ від 18.04.2025) (далі – Заява).
- (15) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 16.07.2025 № 65/115-рп/к (далі – Розпорядження) розпочато розгляд справи № 65/107-10/2025 за ознаками вчинення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції.
- (16) Листом від 16.07.2025 № 65-02/3622е за місцезнаходженням КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» направлено копію Розпорядження з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором 06 011 713 946 20.
- (17) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором 06 909 233 834 72 копію Розпорядження вручено представнику відповідача 21.07.2025.
- (18) Листом від 16.07.2025 № 65-02/3621е Заявнику направлено повідомлення про початок розгляду справи, яке згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором 06 909 233 745 11 отримано ним 22.07.2025.
- (19) Листом від 04.11.2025 № 65-02/5460е за місцезнаходженням КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» направлено копію подання від 04.11.2025 № 65-03/389-П з попередніми висновками у справі № 65/107-10/2025 (далі - Подання) з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором R 06703 208160 3. Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором R 06802 2534517 поштове відправлення із вкладеною копією Подання вручено представнику відповідача 07.11.2025.
- (20) Листом від 05.11.2025 № 65-02/5479е ФОП Черпіті Д.Б. направлено витяг (за виключенням інформації з обмеженим доступом) з Подання з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором R 06703 2463344. Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового

відправлення за штриховим кодовим ідентифікатором R 068 02 2737159 поштове відправлення вручено 10.11.2025.

5. Нормативно–правове регулювання

- (21) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування України» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження з організації благоустрою та здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів.
- (22) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема, належить:
- затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів;
  - затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;
  - створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення спільно з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб).
- (23) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до об'єктів благоустрою населених пунктів, зокрема, належать: території загального користування: парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики; пам'ятки культурної та історичної спадщини; майдани, площі, бульвари, проспекти; вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки; пляжі; кладовища; інші території загального користування; прибудинкові території.
- (24) Статтею 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», зокрема, визначено, що:
- органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності;
  - підприємство та балансоутримувач забезпечують належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або можуть на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації;
  - орган державної влади або орган місцевого самоврядування за поданням підприємства чи балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів.
- (25) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема:
- Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
  - Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
    - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі – Типове положення);
    - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (далі – Необхідний перелік);
    - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711 (далі – Перелік вимог щодо порядку організації поховання);
    - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712 (далі – Порядок утримання кладовищ);
    - Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального

господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937.

- (26) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: місце поховання - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих; могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом; намогильні споруди - пам'ятні споруди, що встановлюються на могилах та увічнюють пам'ять про померлих; кладовище - відведена в установленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами та/або побудованими крематоріями, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації поховання та утримання місць поховань; поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству; ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (27) Статтею 4 Закону передбачено, що діяльність у галузі поховання базується на таких основних принципах: гарантування державою належного поховання померлих; достойного ставлення до тіла померлого; поховання в установленому законодавством порядку з урахуванням волевиявлення померлого, вираженого особою при житті, а за його відсутності - з урахуванням побажань родичів; створення рівних умов для поховання померлих незалежно від їх раси, кольору шкіри, політичних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак; запобігання випадкам непоховання померлих; компенсації державою витрат, пов'язаних з похованням померлих, відповідно до закону; безоплатного виділення місця для поховання померлих (їхніх останків) чи урн із прахом померлих на кладовищі (у колумбарії); конфіденційності інформації про померлого; забезпечення збереження місць поховань.
- (28) Відповідно до частин першої та другої статті 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (29) До Необхідного переліку включено такі послуги: 1) оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання; 2) оформлення свідоцтва про поховання; 3) копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили); 4) монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу; 5) кремація тіл померлих; 6) поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю; 7) зберігання урн з прахом померлих у крематорії; 8) організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України; 9) запаювання оцинкованої труни; 10) замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (30) Згідно зі статтею 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (31) Суб'єкти господарювання можуть самостійно на підставі звернення осіб, які зобов'язалися поховати померлого, виготовляти та реалізовувати предмети ритуальної належності, якщо

вони відповідають вимогам нормативно-правових актів та затвердженій вартості, де це передбачено законодавством.

- (32) Відповідно до пункту 4 Переліку вимог щодо порядку організації поховання надання ритуальних послуг відповідно до Необхідного переліку здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (33) Згідно з пунктами 2, 3 частини п'ятої статті 8 Закону органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання, крім випадків, передбачених статтею 23¹ цього Закону; створюють ритуальні служби.
- (34) Відповідно до частини шостої статті 8 Закону для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання сільські, селищні, міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.
- (35) Згідно з частиною першою статті 23 Закону для розміщення місця поховання рішенням уповноваженого органу в установленому законом порядку відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка.
- (36) Статтею 28 Закону встановлено, що землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду. На території місця поховання не можуть бути розташовані об'єкти іншої, крім комунальної, форми власності.
- (37) Згідно зі статтею 30 Закону, зокрема, утримання кладовищ, військових кладовищ, військових ділянок на кладовищах, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, братських могил, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених невпізнаних трупів забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету; утримання військових кладовищ, військових ділянок на цивільних кладовищах, військових братських та одиночних могил забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, органи виконавчої влади із залученням органів охорони культурної спадщини відповідно до їх повноважень.
- (38) Згідно з пунктом 1.1. Порядку утримання кладовищ для розміщення місця поховання спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування відповідно до вимог земельного законодавства та гігієнічних вимог щодо облаштування і утримання кладовищ у населених пунктах України (ДСанПіН 2.2.2.028.99) надається земельна ділянка. Наявність місця поховання передбачається проектом планування та забудови населеного пункту з урахуванням подальшого розширення його території.
- (39) Пунктом 3.1. Порядку утримання кладовищ, зокрема, встановлено, що утримання кладовищ та охорона всіх місць поховань забезпечуються виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.
- (40) Відповідно до частини шостої статті 23 Закону порядок функціонування місць поховань визначається виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.
- (41) Пунктом 1 рішення Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва» затверджено Положення про порядок поховання та похоронну справу Миколаєва (далі – Положення).
- (42) Згідно з пунктом 1.1. розділу 1 «Загальні положення» Положення воно визначає заходи щодо здійснення в місті Миколаєві діяльності з поховання померлих громадян, регулює відносини, що виникають після смерті (загибелі) особи, щодо проведення процедури поховання.
- (43) Це Положення є обов'язковим для виконання всіма підприємствами, організаціями і приватними особами, які здійснюють супроводження тіла померлого громадянина з моменту смерті до поховання або займаються ритуальним обслуговуванням в м. Миколаєві.

- (44) Відповідно до пункту 3.1. розділу 3 «Організація діяльності в галузі поховання» Положення організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» здійснює ритуальна служба.
- (45) Ритуальна служба - це спеціалізоване КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» (пункт 3.2. Положення).
- (46) Згідно з пунктом 3.3. Положення ритуальна служба у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про поховання та похоронну справу», іншими законами України, нормативно-правовими актами, що приймаються на виконання законів України, а також цим Положенням.
- (47) Пунктом 3.5. Положення передбачено, що ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема:
- організувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису;
  - забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом міської ради, згідно зі статтею 23 Закону України «Про поховання та похоронну справу»;
  - безоплатно виділяти місця для поховання померлого чи урни з прахом померлого на кладовищі (у колумбарії);
  - реєструвати намогильні споруди в Книзі обліку намогильних споруд;
  - у разі осквернення могил, місць родинного поховання, навмисного руйнування та викрадання колумбарних ніш, намогильних споруд та склепів готувати та подавати до виконавчого органу міської ради відповідний акт про суму та характеристику збитку;
  - на підставі договору-замовлення із Замовником забезпечувати безперешкодний доступ на територію кладовища (крематорію) суб'єкта господарської діяльності, з яким укладено договір про надання ритуальних послуг;
  - здійснювати інші функції відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (48) Згідно з пунктом 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, організувати виконання робіт з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису, здійснювати інші функції відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (49) Частиною п'ятою статті 25 Закону передбачено, що на могилах (місцях родинного поховання) можуть встановлюватися намогильні споруди, склепи за індивідуальним замовленням у межах, встановлених для могили (родинного поховання). Встановлені намогильні споруди, склепи реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) у книзі обліку намогильних споруд, форму якої затверджує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (50) Відповідно до пункту 2.13. Порядку утримання кладовищ на могилах (місцях родинного поховання), у межах наданої земельної ділянки, можуть встановлюватися намогильні споруди та елементи благоустрою могили.
- (51) Для встановлення намогильної споруди до ритуальної служби або виконавчого органу сільської, селищної, міської ради подаються такі документи:
- оригінал свідоцтва про смерть похованого;
  - свідоцтво про поховання або в разі його відсутності письмову згоду користувача місця поховання (користувача місця родинного поховання) на встановлення намогильної споруди;
  - документи, що підтверджують придбання намогильної споруди, її ціну та дату реалізації;
  - реквізити виконавця намогильної споруди.
- (52) Одразу після отримання ритуальною службою або виконавчим органом сільської, селищної, міської ради документів, визначених у цьому пункті, вони мають забезпечити безперешкодний доступ на територію кладовища транспортного засобу, на якому перевозиться намогильна споруда, визначена у документі.

- (53) Після виконання робіт з облаштування могили або кенотафу користувач або особа, якій виділено місце для розміщення кенотафу, зобов'язаний забезпечити прибирання території біля могили або кенотафу та здійснити збирання побутових відходів на контейнерному майданчику для роздільного збирання побутових відходів, розташованому на даному місці поховання.
- (54) Установлені намогильні споруди реєструються спеціалізованим комунальним підприємством (а в разі його відсутності - виконавчим органом сільської, селищної, міської ради) або спеціалізованою державною організацією (у разі поховання на Національному військовому меморіальному кладовищі) в Книзі обліку намогильних споруд (далі - Книга обліку). Форма Книги обліку наведена в додатку 3. Термін зберігання Книги обліку намогильних споруд постійний. Записи до Книги обліку проводяться в алфавітному порядку. Заповнюється Книга обліку в одному примірнику. Усі намогильні споруди, що встановлюються на могилі, повинні відповідати стандартам та технологіям.
- (55) Аналогічні норми містяться також в пункті 6.13. Положення.

6. Обставини справи

- (56) Відділенням здійснено розгляд заяви ФОП Черпіти Д. Б. від 14.04.2025 б/н (вх. № 65-01/14-АМ від 18.04.2025) про порушення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» законодавства про захист економічної конкуренції.
- (57) Заявник повідомив, зокрема, такі обставини. Діяльність ФОП Черпіти Д. Б. пов'язана з оздобленням плиткою, виготовленням та встановленням намогильних споруд (пам'ятників) з натурального каменю на нових могилах на кладовищах. При наданні послуг замовникам невід'ємною частиною роботи ФОП Черпіти Д.Б. є відвідування кладовищ на території міста Миколаєва, із заїздом відповідних транспортних засобів на їх територію, оскільки він, на підставі укладеного із замовником відповідно до статті 901 Цивільного кодексу України договору, здійснює оздоблення плиткою, виготовляє та встановлює намогильні споруди (пам'ятники) з натурального каменю на нових могилах.
- (58) ФОП Черпіта Д.Б. вказав, що у 2025 році відбуваються непоодинокі випадки створення йому та іншим суб'єктам господарювання, які надають аналогічні послуги, зокрема, ФОП Мироненко В.В. перешкод у доступі на територію міських кладовищ з боку працівників КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» у вигляді зачинення воріт на кладовищах, що унеможлиблює заїзд на територію кладовища транспортних засобів, необхідних для роботи (з обладнанням, матеріалами, тощо).
- (59) Оскільки працівники КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» зачиняють ворота, через які здійснюється вхід на територію кладовища, на декілька годин під час робочого дня, відповідно функціонування місця поховання у даному випадку не відбувається. Такі дії створюють перешкоди у господарській діяльності Заявника, внаслідок чого порушуються його права, обмежується конкуренція на відповідному ринку послуг.
- (60) Відмову в доступі на кладовища КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» мотивує відсутністю укладеного з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договору про надання ритуальних послуг.
- (61) Інформація про наведені ФОП Черпітою Д.Б. обставини та пояснення також міститься, зокрема, в журналістських статтях та відеоматеріалах, розміщених на офіційному вебсайті інформаційного Інтернет-видання «Новости-N» за посиланнями:
- <https://novosti-n.org/news/Skandal-na-nykolaevskom-kladbyshhe-lyudej-ne-vpuskayut-na-terrytoryyu-a-teh-kto-zashel-ne-vipuskayut-foto-vydeo--311732#image-5>;
  - <https://novosti-n.org/video/Predprynymately-perekryly-vezd-na-glavnoe-gorodskoe-kladbyshhe-v-Nykolaeve-trebuyut-uvolnennyu-dyrektora-KP-311788#imag>;
  - <https://novosti-n.org/video/?day=21&month=3&year=2025>, роздруківки яких додано Заявником до матеріалів Заяви.

- (62) Узагальнений аналіз змісту розміщених за наведеними вище посиланнями статей та відеоматеріалів свідчить, зокрема, про таке.
- (63) У другій половині дня 20.03.2025 перед воротами головного міського кладовища (біля с. Мішково-Погорілове), які були зачинені працівниками КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», скупчилась певна кількість громадян, зокрема, підприємців, що надають послуги (виконують роботи) по встановленню (монтажу), демонтажу намогильних споруд, а також відвідувачів кладовища з квітами, які прийшли до місць поховань своїх померлих близьких. Також перед воротами кладовища стояло декілька автомобілів, у тому числі самоскид ФОП Черпіти Д.Б. з бетоном, який був заготовлений для проведення робіт з бетонування для встановлення намогильної споруди на могилі за зверненням замовника послуги. Директор КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» та інші працівники цього підприємства не впускали на кладовище ні автотранспорт, ні людей. Внаслідок цього ФОП Черпітою Д.Б. на місце було викликано патруль поліції.
- (64) З метою привернення уваги місцевої влади на наведені вище незаконні дії представників КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» підприємці, які надають послуги (виконують роботи) по встановленню (монтажу), демонтажу намогильних споруд, 21.03.2025 на 10 хвилин перекрили заїзд на головне міське кладовище, наголошуючи, що директор КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» систематичного чинить перепони в здійсненні ними підприємницької діяльності, а саме не пропускає на кладовище їх транспортні засоби для проведення відповідних робіт, вимагаючи укладання договорів.
- (65) Крім того, Заявником було подано до відділу поліції Головного управління Національної поліції в Миколаївській області заяву, зареєстровану 20.03.2025 за вх. № ЕУ 6325, щодо створення уповноваженими особами КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» перешкод у заїзді до міського кладовища транспортного засобу із бетоном, що належить ФОП Черпіти Д.Б., для виконання робіт із бетонування та встановлення намогильної споруди на могилі за зверненням замовника послуги.
- (66) ФОП Черпіта Д.Б. у Заяві також повідомив Відділення, що у 2024 році між ним та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» було укладено договір про надання ритуальних послуг, який діяв до 31.12.2024. Такий договір надавав можливість безперешкодно відвідувати кладовище з метою надання послуг замовникам.
- (67) Згідно з підпунктом 2.2.1.1. пункту 2.2. договору Виконавець послуг має право відповідно до договору-замовлення надавати ритуальні послуги: виготовлення, монтаж, демонтаж намогильних споруд, надання художніх послуг з оформлення пам'ятників, роботи з облаштування місць поховання (встановлення намогильних споруд, огорож, бетонування, продаж намогильних споруд).
- (68) ФОП Черпітою Д.Б. 28.01.2025 на адресу КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» було направлено лист про надання інформації щодо переліку документів, необхідних для укладання договору про надання ритуальних послуг, на який Заявник відповіді не отримав.
- (69) ФОП Черпіта Д.Б. вказує, що відвідування ним як суб'єктом господарювання кладовищ для здійснення відповідної господарської діяльності неможливе через створювані з боку КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» перешкоди у зв'язку з відсутністю у Заявника укладеного з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг.
- (70) ФОП Черпіта Д.Б. у листі від 05.05.2025 б/н (вх. № 65-01/1350 від 08.05.2025), у відповідь на вимогу від 24.04.2025 № 65-02/2140е про надання інформації, повідомив, що крім 20.03.2025, його також не допустили 26.03.2025 до Балабанівського кладовища, яке розташоване в Корабельному районі міста Миколаєва та знаходиться на балансі КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (71) Заявник пояснив, що у нього відсутня альтернатива одержати доступ до кладовищ від інших суб'єктів господарювання, крім КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», оскільки кладовища, на яких він здійснює діяльність шляхом виконання відповідних робіт, знаходяться на балансі КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».

- (72) Отже, на думку Заявника, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» порушує законодавство про захист економічної конкуренції, обмежує конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, створює перешкоди в здійсненні їх господарської діяльності, висуває додаткові вимоги у вигляді необхідності укладення договору про надання ритуальних послуг як необхідну умову для надання послуг (виконання робіт) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд на кладовищах Миколаївської територіальної громади.
- (73) ФОП Мироненко В.В., про яку ФОП Черпіта Д.Б. також зазначив у своїй Заяві, у відповідь на вимогу Відділення від 13.05.2025 № 65-02/2465е про надання інформації, у листі від 04.06.2025 б/н (вх. № 65-01/1678 від 09.06.2025) надала такі пояснення, зокрема.
- (74) ФОП Мироненко В.В. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») надає послуги з виготовлення, встановлення, демонтажу, реставрації намогильних споруд, виготовлення та монтаж огорож могил, столів, лавок, виконує оздоблювальні роботи на місцях поховання. ФОП Мироненко В.В. не надає послуги з поховання померлих, а за такого вимоги частини першої статті 12 Закону України «Про поховання та похоронну справу» щодо необхідності укладення договору з ритуальною службою на правовідносини та послуги, що надає ФОП Мироненко В.В., не розповсюджується. Натомість, діяльність ФОП Мироненко В.В. регулюється частиною четвертою вказаної норми, зокрема: суб'єкти господарювання можуть самостійно на підставі звернення осіб, які зобов'язалися поховати померлого, виготовляти та реалізовувати предмети ритуальної належності, якщо вони відповідають вимогам нормативно-правових актів та затвердженій вартості, де це передбачено законодавством.
- (75) Договір про надання ритуальних послуг ФОП Мироненко В.В. з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не укладався, оскільки відсутня норма діючого законодавства, в тому числі Закону України «Про поховання та похоронну справу», яка зобов'язує ФОП Мироненко В.В. укладати договір про надання ритуальних послуг з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (76) ФОП Мироненко В.В. зазначила, зокрема, про створення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» перешкод суб'єктам господарювання у наданні ними послуг замовникам на могилах, що перебувають на території кладовищ громади, а також про недопуск таких суб'єктів на території кладовищ.
- (77) ФОП Мироненко В.В. повідомила, що працівниками КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вчинялися дії у вигляді створення перешкод ФОП Мироненко В.В. у доступі на територію кладовищ.
- (78) Недопуск здійснювався на такі кладовища: Міське кладовище (Мішковське), Жуковське, Старе, Балабанівське, Нове Матвіївське, Центральне міське, Старе у Корабельному районі (Жовтеневе).
- (79) 20.03.2025 мав місце недопуск ФОП Мироненко В.В. на територію міського кладовища (Мішковське), що змусило її звернутися до органів Національної поліції, на підтвердження чого ФОП Мироненко В.В. надала копії своїх заяв від 20.03.2025 до відділу поліції Головного управління Національної поліції в Миколаївській області щодо створення уповноваженими особами КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» перешкод у доступі до міського кладовища.
- (80) ФОП Мироненко В.В. також повідомила про відсутність альтернатив одержати доступ до кладовищ, що знаходяться на території Миколаївської міської територіальної громади, від іншого суб'єкта господарювання, окрім КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (81) Додатково ФОП Мироненко В.В. проінформувала, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» примушує ФОП Мироненко В.В. та інших суб'єктів господарювання до укладення з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договору про надання ритуальних послуг, що може обмежувати конкуренцію.
- (82) ФОП Смаль А.М. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») у листі від 24.06.2025 б/н (вх. № 65-01/1839 від 26.06.2025) надав Відділенню такі пояснення, зокрема.

- (83) ФОП Смаль А.М. надає послуги (виконує роботи) з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі на території кладовищ Миколаївської міської територіальної громади. ФОП Смаль А.М. не надає послуги ритуального характеру (зокрема, перевезення тіл, копка могил, продаж ритуальних атрибутів, організацію та проведення поховань). КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» примушувала підписати договір, в якому не враховувалися інтереси ФОП Смаля А.М., тому такий договір не укладався ним.
- (84) По відношенню до ФОП Смаля А.М. вчинялися неправомірні дії з боку КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» щодо недопуску на території Мішковського, Матвіївського, Балабанівського, Жовтневого (на Жукова) кладовищ. Письмових доказів немає, оскільки КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не вважала за потрібне відмовляти письмово, при цьому на воротах стояв охоронець і не впускав на територію кладовищ за усною вказівкою директора КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (85) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» висувала до ФОП Смаля А.М. вимоги у вигляді обов'язкового укладення договору про надання ритуальних послуг як необхідної умови для надання послуг (виконання робіт) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд на території кладовищ Миколаївської територіальної громади.
- (86) У ФОП Смаля А.М. відсутня альтернатива одержати доступ на території кладовищ Миколаївської міської територіальної громади від інших суб'єктів господарювання.
- (87) ФОП Лопасов В.С. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») у листі від 19.06.2025 б/н (вх. № 65-01/1794 від 23.06.2025) повідомив Відділенню, зокрема, таке.
- (88) Договір про надання ритуальних послуг між ФОП Лопасовим В.С. та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не укладався, оскільки ФОП Лопасов В.С. не надає послуг з організації та проведення поховань.
- (89) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» висувало до ФОП Лопасова В.С. вимоги у вигляді обов'язкового укладення договору про надання ритуальних послуг як необхідної умови для надання послуг (виконання робіт) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд на території кладовищ Миколаївської територіальної громади.
- (90) У ФОП Лопасова В.С. відсутня альтернатива одержати доступ на території кладовищ Миколаївської міської територіальної громади від інших суб'єктів господарювання.
- (91) ФОП Смирнов Д.Д. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») у листі від 19.06.2025 б/н (вх. № 65-01/1812 від 24.06.2025) надав Відділенню такі пояснення, зокрема.
- (93) Основним видом діяльності, яким наразі займається ФОП Смирнов Д.Д., є «Різання та оброблення декоративного та будівельного каменю». ФОП Смирнов Д.Д. надає послуги з монтажу та демонтажу намогильних споруд в існуючу могилу, однак, це не пов'язано із організацією підпоховання.
- (94) В обґрунтування пояснень щодо неукладання з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договору про надання ритуальних послуг та відсутності необхідності у такому договорі ФОП Смирнов Д.Д. зазначив, що жодного виду послуг, які входять до Необхідного мінімального переліку ритуальних послуг, станом на день надання Відділенню інформації, ФОП Смирнов Д.Д. не надає.
- (95) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» висуваються до ФОП Смирнова Д.Д. вимоги у вигляді обов'язкового укладення договору про надання ритуальних послуг як необхідної умови для надання послуг (виконання робіт) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд на території кладовищ Миколаївської територіальної громади.
- (96) Чинний договір про надання ритуальних послуг між ФОП Смирновим Д.Д. та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» відсутній.
- (97) Працівниками КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вчиняються дії у вигляді перешкод у доступі на територію Мішковського кладовища суб'єктів господарювання, які надають окремі послуги, пов'язані з ритуальними. Стосовно ФОП Смирнова Д.Д. також вчинялись дії щодо створення перешкод у доступі на територію міських кладовищ, а саме:

Мішковського та Балабанівського кладовищ - у березні 2025 року, Корабельного кладовища - у квітні 2025 року.

- (98) Альтернативи одержати доступ до кладовищ відсутні, оскільки кладовища, на яких ФОП Смирнов Д.Д. здійснює підприємницьку діяльність, перебувають на балансі КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (99) ФОП Харченков К.С. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом») у листі від 22.06.2025 б/н (вх. № 65-01/1835 від 25.06.2025) надав Відділенню такі пояснення, зокрема.
- (100) Договір про надання ритуальних послуг між ФОП Харченковим К.С. та КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» на 2025 рік не укладався. До 2025 року відповідні договори укладалися щорічно за вимогою керівництва КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (101) В рамках виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) щодо здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг в межах Миколаївської області Відділенням від виконавчого комітету Миколаївської міської ради (далі – ВК ММР) отримано лист від 20.02.2025 № 4384/02.02.01-40/08/14/25 (вх. № 65-01/497 від 20.02.2025), у якому ВК ММР надав, зокрема, таку інформацію.
- (102) Перелік діючих станом на 2025 рік кладовищ Миколаївської міської територіальної громади:
- Міське кладовище (цвинтар в Інгульському районі) м. Миколаєва (м. Миколаїв, вул. Автомобільна, 1К);
  - Кладовище Корабельного району обмеженої вул. Андрія Антонюка, вул. Гагаріна та проспектом Богоявленським (Старе Корабельне) (м. Миколаїв, Корабельний район, вул. Жукова);
  - Балабановське кладовище у Корабельному районі м. Миколаєва (Нове Корабельне) (м. Миколаїв, Корабельний район по дорозі в с. Галіцинівка);
  - Нове Матвіївське кладовище Миколаївської міської територіальної громади (м. Миколаїв, мкр Матвіївка).
- (103) Відповідно до рішення Миколаївської міської ради від 20.12.2019 № 56/62 «Про затвердження Програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства міста Миколаєва на 2020-2024 роки», рішення ВК ММР від 29.06.2022 № 388 «Про розмежування відповідальності за утримання об'єктів благоустрою (їх елементів) у місті Миколаєві між комунальними підприємствами та виконавчими органами Миколаївської міської ради», рішення ВК ММР від 24.03.2023 № 178 «Про розмежування відповідальності за утримання об'єктів благоустрою (їх елементів) у місті Миколаєві між комунальними підприємствами та виконавчими органами Миколаївської міської ради» (із змінами і доповненнями), лише КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» відповідальне за забезпечення утримання територій кладовищ, яке повинне відбуватися з урахуванням вимог законодавства сфери благоустрою населених пунктів.
- (104) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», у відповідь на вимогу від 24.04.2025 № 65-02/2141е про надання інформації, листом від 07.05.2025 № 433 (вх. № 65-01/1386 від 12.05.2025) надало пояснення щодо обставин, наведених у Заяві.
- (105) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» заперечує випадки недопуску ФОП Черпіги Д.Б. а також інших суб'єктів господарювання на кладовища, що знаходяться в м. Миколаєві, зокрема, у 2025 році. Водночас слід зауважити, що такі твердження спростовуються, зокрема, наведеним вище доказами: інформацією, що міститься у журналістських статтях, відеоматеріалах за посиланнями: <https://novosti-n.org/news/Skandal-na-nykolaevskom-kladbyshhe-lyudej-ne-vpuskayut-na-terrytoryyu-a-teh-kto-zashel-ne-vipuskayut-foto-vydeo--311732#image-5>; <https://novosti-n.org/video/Predprynymately-perekirily-vezd-na-glavnoe-gorodskoe-kladbyshhe-v-Nykolaeve-trebuyut-uvolnenuya-dyrektora-KP-311788#imag>; <https://novosti-n.org/video/?day=21&month=3&year=2025>, у поясненнях Заявника, ФОП Мироненко В.В., їх зверненнями до органів Національної поліції, а також інформацією,

наданою до Відділення іншими суб'єктами господарювання, що надають відповідні послуги, про яку викладено вище.

- (106) Відповідач зазначив, що станом на дату надання відповіді на вимогу між КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» та ФОП Черпітою Д.Б. договір про надання ритуальних послуг на 2025 рік не укладено. Причиною є той факт, що ФОП Черпіта Д.Б., як стверджує КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», не звертався до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» із заявою щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на 2025 рік та не надав відповідних копій документів, які необхідні для укладання цього договору.
- При цьому КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» зазначає, що відповідно до вимог законодавства України, що регулює сферу надання ритуальних послуг, зокрема, пункту 8.1. Типового положення, пункту 3.8. Положення, у ФОП Черпіти Д.Б. є обов'язок, якщо він виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, укласти договір про надання ритуальних послуг із КП ММР «Миколаївська ритуальна служба».
- (107) Поряд з цим, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» наголошує, що якщо ФОП Черпіта Д.Б. бажає здійснювати підприємницьку діяльність з надання ритуальних послуг на кладовищах Миколаївської міської територіальної громади, він повинен виконати вимоги пункту 8.1. Типового положення, пункту 3.8.1. Положення, які встановлюють обов'язок та порядок укладання договору про надання ритуальних послуг, пункту 2.13. розділу 2 Порядку утримання кладовищ, пункту 6.13. Положення, які регламентують питання встановлення намогильних споруд та елементів благоустрою могили.
- (108) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» зазначило, що одним із основних проблемних питань, що, на його думку, наразі існує у сфері надання ритуальних послуг на території Миколаївської міської територіальної громади, є те, що певні суб'єкти господарювання, які надають ритуальні послуги, зокрема, з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі, які надаються (виконуються) суб'єктами господарювання на території м. Миколаєва, порушуючи низку вимог діючого законодавства України, принципово відмовляються укласти договори про надання ритуальних послуг з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба». Такими суб'єктами господарювання є, зокрема:
- ФОП Харченков К. С. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Черпіта Д. Б. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Смирнов Д.Д. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Смаль А. М. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Лопасов В. С. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Поліщук А. І. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Шеверов В.В. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»);
  - ФОП Мироненко В.В. (РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»).
- (109) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» стверджує, що указані фізичні особи-підприємці здійснюють незаконну підприємницьку діяльність на території м. Миколаєва щодо надання ритуальних послуг (робіт) з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі, без відповідних дозвільних документів на території кладовищ Миколаївської міської територіальної громади.
- (110) Шляхи вирішення даного питання, на думку КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», полягають у виконанні всіма суб'єктами господарювання, що надають ритуальні послуги на території Миколаївської міської територіальної громади, вимог нормативно-правових актів та укладенні з ритуальною службою договору про надання ритуальних послуг, зміст якого підтверджує готовність суб'єкта господарювання працювати у правовому полі у відповідності до вимог законодавства України, що регулює діяльність у сфері надання ритуальних послуг.
- (111) Відділенням аналізом інформації, отриманої від Заявника, від відповідача, встановлено, що ФОП Черпіта Д.Б. 28.01.2025 письмово звернувся до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» з проханням надати роз'яснення щодо переліку документів, необхідних для

укладення договору про надання ритуальних послуг з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» з нормативно-правовим обґрунтуванням. Крім того, ФОП Черпіта Д.Б. висловив прохання щодо надання йому примірника договору для ознайомлення.

- (112) Однак відповіді на своє звернення Заявник від КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не отримав.
- (113) Листом від 07.05.2025 № 433 (вх. № 65-01/1386 від 12.05.2025) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» надало Відділенню копію відповіді від 27.02.2025 № 125 на зазначене вище звернення ФОП Черпіти Д.Б., яка, проте, за поясненнями КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», наданими у цьому ж листі, не була направлена Заявнику у встановленому законодавством порядку.
- (114) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» зазначило, що 28.01.2025 з аналогічними зверненнями до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» звернулися ще троє фізичних осіб-підприємців: ФОП Коваленко В.В., ФОП Юрчак М.А. та ФОП Литвинов Д.В. (копії звернень надано Відділенню). Зазначені фізичні-особи підприємці отримали відповіді на свої звернення нарочно, безпосередньо прибувши до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» з цією метою (копії відповідей на звернення з доказами їх отримання надано Відділенню).
- (115) Аналіз наданих КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» копій відповідей на звернення ФОП Черпіти Д.Б. та наведених вище суб'єктів господарювання свідчить про те, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» інформує їх, що не має повноважень надавати роз'яснення тих чи інших нормативно-правових актів. Крім того, зазначено, що запитувана інформація, яка була предметом звернення, міститься у Законі України «Про поховання та похоронну справу» та у Типовому положенні; з переліком документів, необхідних для укладення договору про надання ритуальних послуг, з примірним договором про надання ритуальних послуг, а також із самим наказом Державного комітету України з питань житлового-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно - правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу» є можливість ознайомитись в мережі Інтернет за відповідним посиланням. Додатково КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» рекомендувало окрім зазначених нормативно-правових актів ознайомитися з Положенням.
- (116) У листі від 07.05.2025 № 433 (вх. № 65-01/1386 від 12.05.2025) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» навело перелік суб'єктів господарювання, згідно з Таблицею 1, які на території Миколаївської міської територіальної громади, поряд з іншими, надають й аналогічні з ФОП Черпітою Д.Б. послуги та мають укладені з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договори про надання ритуальних послуг зі строком дії до 31.12.2025.

Таблиця 1

№ п/п	Найменування/ прізвище, ініціали суб'єкта господарювання; адреса; ЄДРПОУ/РНОКПП	Реквізити договору (дата, номер)	Термін дії договору
1	ФОП Василевич Євген Анатолійович «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 4-Р-25 від 06.01.2025	до 31.12.2025
2	ФОП Маковська Інеса Анатоліївна «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 9-Р-25 від 30.01.2025	до 31.12.2025
3	ФОП Томашук Ольга Миколаївна «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 10-Р-25 від 31.01.2025	до 31.12.2025
4	ФОП Малиновська Тетяна Олександрівна «Інформація з обмеженим доступом»;	Договір № 11-Р-25 від 31.01.2025	до 31.12.2025

	РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»		
5	ФОП Смірнова Алла Володимирівна «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 12-Р-25 від 03.02.2025	до 31.12.2025
6	ФОП Платонов Ігор Миколайович «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 13-Р-25 від 06.02.2025	до 31.12.2025
7	ФОП Усачов Андрій Олександрович «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 14-Р-25 від 06.02.2025	до 31.12.2025
8	ФОП Амірян Артур Рафаєлович «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 15-Р-25 від 18.02.2025	до 31.12.2025
9	ФОП Левчук Ганна Леонідівна «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 17-Р-25 від 20.02.2025	до 31.12.2025
10	ФОП Шеверов Вадим Анатолійович «Інформація з обмеженим доступом»; РНОКПП «Інформація з обмеженим доступом»	Договір № 18-Р-25 від 27.02.2025	до 31.12.2025

- (117) Наведена вище інформація свідчить про те, що ринок послуг (робіт) з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі, які надаються (виконуються) суб'єктами господарювання на території м. Миколаєва, є конкурентним, налічує значну кількість його учасників.
- (118) У листі від 19.05.2025 № 463 (вх. № 65/02/1477 від 22.05.2025), отриманому Відділенням у ході виконання завдань, визначених законодавством про захист економічної конкуренції, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», посилаючись на Типове положення, зазначило, що відсутність у суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність щодо надання ритуальних послуг, укладеного договору про надання ритуальних послуг та ненадання його та інших документів до ритуальної служби, законодавчо унеможлиблює такому суб'єкту господарювання доступ до кладовища (крематорію).
- (119) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вважає, що суб'єкти господарювання, які не уклали з ритуальною службою (у даному випадку - КП ММР «Миколаївська ритуальна служба») договір про надання ритуальних послуг, вчиняють порушення чинного законодавства, про що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» виклало у поданій до Відділення заяві від 29.04.2025 № 399 (вх. № 65-01/16-АМ від 02.05.2025).
- (120) Разом з цим, слід зазначити, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», як суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку ритуальних послуг, також надає послуги (виконує роботи) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд.
- (121) Таким чином, узагальнений аналіз наявної інформації та встановлених фактичних обставин свідчить про таке. КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вважає, що суб'єкт господарювання, який надає/виявив бажання надавати будь-які ритуальні послуги (включені до Необхідного переліку, а також ті, які до нього не входять), зобов'язаний укласти з ритуальною службою (у даному випадку - КП ММР «Миколаївська ритуальна служба») договір про надання ритуальних послуг. При цьому КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», використовуючи делеговані їй органом місцевого самоврядування функції щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ та охорони всіх місць поховань, вчиняє по відношенню до підприємців, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного переліку (зокрема, послуги з виготовлення, встановлення (монтажу), демонтажу намогильної споруди на могилі), та не уклали з ритуальною службою договір про надання ритуальних послуг, дії, пов'язані зі створенням штучних перешкод у доступі до кладовищ,

які знаходяться на території Миколаївської міської територіальної громади, обмежуючи реалізацію права таких суб'єктів господарювання на ведення підприємницької діяльності а також їх самостійність, у тому числі щодо реалізації товарів (послуг, робіт).

- (122) **Така позиція (аргументація) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не відповідає чинному законодавству про поховання та похоронну справу**, норми та вимоги якого наведено в розділі 4 «Нормативно-правове регулювання» цього рішення.
- (123) Водночас, відповідний перелік документів, які необхідно надати користувачу місця поховання до ритуальної служби або виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для установлення намогильної споруди, наведено в нормативно-правовому акті місцевого значення, а саме Положенні про порядок поховання та похоронну справу міста Миколаєва, затвердженому рішенням Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва».
- (124) Так, відповідно до абзаців першого та другого пункту 6.13. цього Положення на могилах (місцях родинного поховання), у межах наданої земельної ділянки, можуть установлюватися намогильні споруди та елементи благоустрою могили. Для установлення намогильної споруди користувач місця поховання надає до ритуальної служби або виконавчого органу сільської, селищної, міської ради такі документи:
- оригінал свідоцтва про смерть похованого;
  - свідоцтво про поховання;
  - документи, що підтверджують придбання намогильної споруди, її ціну та дату реалізації;
  - реквізити виконавця намогильної споруди.
- (125) Отже, до переліку документів, які необхідно надати користувачу місця поховання (а не суб'єкту господарювання, що на замовлення такого користувача здійснює встановлення намогильної споруди та благоустрій могили), зокрема, до ритуальної служби для установлення намогильної споруди, не входить договір про надання ритуальних послуг.
- (126) В рамках виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) щодо здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг Відділенням отримано від Антимонопольного комітету України для використання в роботі інформацію (пояснення) Міністерства розвитку громад та територій України (далі - Міністерство), викладену у межах його компетенції в листі Міністерства від 02.06.2025 № 13066/25/10-25 (вх. № 65-01/439-К від 03.06.2025).
- (127) У вказаному листі Міністерство, у відповідь на вимогу Антимонопольного комітету України, висловило свою позицію як компетентного органу з досліджуваних питань, яка полягає, зокрема, в такому.
- (128) Надання суб'єктами господарювання ритуальних послуг, що входять до Необхідного переліку, без укладення договору із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг суперечить законодавству про поховання та похоронну справу, проте надання такими суб'єктами господарювання ритуальних послуг, не передбачених Необхідним переліком, а також виготовлення ними предметів ритуальної належності без укладення відповідного договору не суперечить законодавству.
- (129) Послуги з монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди є ритуальними послугами в розумінні статті 2 Закону.
- (130) Монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу включено до Необхідного переліку, тому надання такої послуги суб'єктом господарювання можливе за умови укладання ним договору з ритуальною службою або сільським головою відповідно до положень статей 10 та 12 Закону.
- (131) Водночас, ритуальну послугу з монтажу та демонтажу намогильної споруди на могилі, де здійснено підпоховання, не включено до Необхідного переліку, тому її надання суб'єктом господарювання не вимагає від нього обов'язкового укладання ним договору з ритуальною службою або сільським головою.

- (132) Отже, законодавством передбачено обов'язкове укладання договорів із сільським головою або ритуальною службою лише на послуги, що входять до Необхідного переліку.
- (133) Розширення необхідного переліку документів для встановлення намогильної споруди законодавством (зокрема, пунктом 2.13. глави 2 Порядку утримання кладовищ) не допускається. Відтак, відсутність у суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність (надає послуги/виконує роботи) з монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди, укладеного договору про надання ритуальних послуг з ритуальною службою не може бути підставою недопуску ритуальною службою на кладовище.
- (134) Відповідно до законодавства про поховання та похоронну справу суб'єкт господарювання, який надає послуги (виконує роботи) з монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди, має повідомляти про свій намір встановити або демонтувати намогильну споруду ритуальній службі або виконавчому органу сільської, селищної, міської ради.
- (135) Таким чином, компетентним центральним органом виконавчої влади підтверджено, що чинним законодавством України не передбачено обов'язку укладання з ритуальною службою або сільським головою договору про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання, які надають/виявили бажання надавати ритуальні послуги, що не входять до Необхідного переліку.
- (136) Отже, позиція (аргументація) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» щодо того, що суб'єкт господарювання, який надає/виявив бажання надавати будь-які ритуальні послуги (що включені до Необхідного переліку та ті, що до нього не входять) зобов'язаний укладати, зокрема, з ритуальною службою договір про надання ритуальних послуг, не відповідає чинному законодавству про поховання та похоронну справу.
- (137) Дії КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» щодо нав'язування умови (висування вимоги, покладання обов'язку) суб'єктам господарювання, які надають/виявили бажання надавати ритуальні послуги, зокрема, послуги (роботи) з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі, укладати з ритуальною службою договір про надання ритуальних послуг можуть мати негативний вплив на конкуренцію на відповідному ринку, оскільки можуть призводити до виникнення у таких суб'єктів господарювання додаткових затрат (ресурсного, часового чи іншого характеру), які могли би бути використані ними для підвищення власної конкурентоспроможності.
- (138) При цьому такі дії можуть слугувати бар'єром для входження на ринок нових конкурентів унаслідок зниження його привабливості для них.
- (139) Встановлення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» умови (зобов'язання (вимоги), яка не передбачена чинним законодавством, обмежує самостійність суб'єктів господарювання здійснювати господарську діяльність у сфері ритуальних послуг на території м. Миколаєва та може призвести до обмеження конкуренції на ринку послуг (робіт) з виготовлення, монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди на могилі у м. Миколаєві.
- (140) За умов обмеження конкуренції ринок продовжує бути конкурентним, однак конкуренція між учасниками ринку обмежена внаслідок обмеження індивідуальної свободи суб'єктів господарювання визначати власну ринкову поведінку, що впливає на зниження ефективності функціонування системи вільного ринку.

7. Кваліфікація порушення

- (141) Відповідно до частини третьої статті 42 Конституції України держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополюючим становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом.
- (142) У пункті 8 частини першої статті 92 Конституції України передбачено, що виключно законами України визначаються правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання.

- (143) Положеннями частин першої та другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (144) Відповідно до абзацу першого частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України.
- (145) Згідно з частиною п'ятою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (146) Державна конкурентна політика покликана забезпечити такі умови функціонування ринку, при яких не виникає обмеження інтересів суб'єктів господарювання та/або порушення прав споживачів.
- (147) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (148) Частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (149) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (150) Таким чином, дії КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», які полягають у нав'язуванні умови (встановленні зобов'язання (вимоги) щодо укладання з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» (ритуальною службою) договору про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, що не передбачена чинним законодавством України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

- (151) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

8. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (152) Листом від 21.11.2025 № 977 (вх. № 65-01/3270 від 24.11.2025) відповідачем надано заперечення щодо висновків, викладених у Поданні, зміст яких полягає в тому, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не погоджується з фактом вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, продовжує наполягати на необхідності (обов'язку) укладання з ритуальною службою (КП ММР «Миколаївська ритуальна служба») договору про надання ритуальних послуг усіма суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на ринку ритуальних послуг, тобто в тому числі й тими, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного переліку.
- (153) Відповідач вказує на неповне та необ'єктивне з'ясування Відділенням обставин, які мають значення для справи, та зазначає, що його доводи підтверджуються чисельними документальними доказами, при цьому КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» не надало жодного такого доказу ні листом від 21.11.2025 № 977 (вх. № 65-01/3270 від 24.11.2025), ні в ході розгляду даної справи.
- (154) Слід наголосити, що більшість наведених КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» заперечень та міркувань, не стосуються суті порушення, що розглядається у даній справі, а полягають у твердженнях відповідача про недотримання Заявником та іншими суб'єктами господарювання, які надають аналогічні з ним послуги та не уклали з ритуальною службою договір про надання ритуальних послуг, певних стандартів та технологій при виконанні робіт з монтажу та демонтажу намогильних споруд.
- (155) Так, відповідач наводить, зокрема, такі доводи.
- (156) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вказує, не надавши Відділенню при цьому жодного доказу, що твердження ФОП Черпіти Д.Б. та інших суб'єктів господарювання, які зазначені в Поданні, про те, що вони не надають послуги, які відносяться до Необхідного переліку, не відповідають дійсності та є свідомою спробою таких суб'єктів господарювання уникнути відповідальності за порушення вимог щодо встановлення намогильних споруд, які повинні відповідати стандартам та технологіям, а також спробою не виконувати, при наданні послуг (виконанні робі) щодо монтажу та демонтажу намогильних споруд, вимоги пункту 5 Типового положення та пункту 2.13. Порядку утримання кладовищ.
- (157) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» заперечує випадки недопуску ФОП Черпіти Д.Б., а також інших суб'єктів господарювання на кладовища, що знаходяться в м. Миколаєві, зокрема, у 2025 році, при цьому не надало жодного доказу, який би підтвердив його твердження чи спростував наведені в Поданні фактичні обставини.
- (158) Втім твердження відповідача спростовуються наявними в матеріалах справи доказами, зокрема, інформацією, що міститься у журналістських статтях, відеоматеріалах (за посиланнями: <https://novosti-n.org/news/Skandal-na-nykolaevskom-kladbyshhe-lyudej-ne-vpuskayut-na-terrytoryyu-a-teh-kto-zashel-ne-vipuskayut-foto-vyde--311732#image-5>; <https://novosti-n.org/video/Predprynymately-perekrily-vezd-na-glavnoe-gorodskoe-kladbyshhe-v-Nykolaeve-trebuyut-uvolnennyu-dyrektora-KP-311788#image>; <https://novosti-n.org/video/?day=21&month=3&year=2025>) (акт фіксації інформації (статей, відеоматеріалів) на офіційному вебсайті інформаційного Інтернет-видання «Новости-N» від 10.07.2025 № 1), які в розумінні частини п'ятої статті 41 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є електронними доказами; поясненнями Заявника, ФОП Мироненко В.В., їх зверненнями до органів Національної поліції, а також поясненнями, наданими до Відділення іншими суб'єктами господарювання, що надають відповідні послуги, які в розумінні частини четвертої статті 41 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є письмовими доказами у справі.

- (159) Відповідач стверджує, що ФОП Черпіта Д.Б. впродовж 2025 року жодного разу при здійсненні підприємницької діяльності щодо надання ритуальних послуг на території кладовищ Миколаївської міської громади не надавав до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договору-замовлення, що укладений між ним та замовником послуг і не звертався до КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» із заявою щодо укладання договору про надання ритуальних послуг у порядку, встановленому пунктом 8.1. Типового положення.
- (160) Відповідні твердження відповідача не відповідають вимогам законодавства, що детально обґрунтовано в описово-мотивувальній частині рішення.
- (161) Так, зокрема, відповідно до пункту 3 Переліку вимог щодо порядку організації поховання на підставі свідоцтва про смерть замовник (особа, яка зобов'язалася поховати померлого) звертається до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладання відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання (далі - договір-замовлення) не пізніше ніж за 24 години до їх проведення. Укладання договору-замовлення на підпоховання померлого в родинну могилу проводиться на підставі свідоцтва про смерть померлого, згоди користувача місця родинного поховання, оригіналу свідоцтва про смерть чи свідоцтва про поховання першого похованого.
- (163) Згідно з пунктом 4 цього Переліку надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг здійснюється ритуальними службами або за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (164) Разом з тим, відповідно до пункту 2.13. глави 2 Порядку утримання кладовищ для установаження намогильної споруди до ритуальної служби або виконавчого органу сільської, селищної, міської ради подаються такі документи:
- оригінал свідоцтва про смерть похованого;
  - свідоцтво про поховання або в разі його відсутності письмову згоду користувача місця поховання (користувача місця родинного поховання) на встановлення намогильної споруди;
  - документи, що підтверджують придбання намогильної споруди, її ціну та дату реалізації;
  - реквізити виконавця намогильної споруди.
- (165) Одразу після отримання ритуальною службою або виконавчим органом сільської, селищної, міської ради документів, визначених у цьому пункті, вони мають забезпечити безперешкодний доступ на територію кладовища транспортного засобу, на якому перевозиться намогильна споруда, визначена у документі.
- (166) Аналогічні норми містяться також в пункті 6.13. Положення.
- (167) Як зазначило Міністерство (компетентний орган з досліджуваних питань), розширення необхідного переліку документів для встановлення намогильної споруди законодавством (зокрема, пунктом 2.13. глави 2 Порядку утримання кладовищ) не допускається. Відтак, відсутність у суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність (надає послуги/виконує роботи) з монтажу (встановлення), демонтажу намогильної споруди, укладеного договору про надання ритуальних послуг з ритуальною службою не може бути підставою недопуску ритуальною службою на кладовище.
- (168) Як свідчать обставини справи, ФОП Черпіта Д.Б. не надає ритуальні послуги, пов'язані з похованням померлого (послуги, що входять до Необхідного переліку). Діяльність ФОП Черпіти Д.Б. пов'язана з монтажем (встановленням), демонтажем намогильної споруди, тому у нього (також й в інших суб'єктів господарювання, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного переліку) немає законодавчо визначеного обов'язку для здійснення такої діяльності надавати КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» договір-замовлення та укладати (звертатись для укладання) з ритуальною службою договір про надання ритуальних послуг.
- (169) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» зазначає, що наведена в Поданні інформація щодо того, що КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», як суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку ритуальних послуг, також надає послуги (виконує роботи) з встановлення (монтажу), демонтажу намогильних споруд, не відповідає дійсності та

фактичним обставинам, а також не підтверджена жодним документом, що призводить до хибних висновків у справі № 65/107-10/2025.

- (170) Указані твердження не відповідають дійсності та спростовуються наведеними нижче обставинами та доказами.
- (171) В рамках виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) щодо здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг в межах Миколаївської області Відділенням, у відповідь на вимогу від 07.02.2025 № 65-02/613е про надання інформації, було отримано від КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» лист від 03.03.2025 № 208 (вх. № 65-01/659 від 10.03.2025), яким надано інформацію (пояснення, копії документів).
- (172) У вказаному листі, у відповідь на питання Відділення щодо наведення переліку ритуальних послуг із зазначенням їх найменування, тарифу та характеристики робіт, які надаються КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», однією із таких послуг КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» вказало «Демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу: - вагою до 100 кг; - вагою до 200 кг; - вагою до 300 кг; - вагою до 400 кг» (характеристика робіт: демонтаж намогильного спорудження, демонтаж намогильної плити).
- (173) Також КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» надало копію рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 10.04.2023 № 194 «Про встановлення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» тарифів на оплату окремих видів ритуальних послуг», яким відповідачу встановлено тарифи на оплату окремих видів ритуальних послуг.
- (174) У пункті 12 додатку до цього рішення «ТАРИФИ на оплату окремих видів ритуальних послуг, що надаються КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» наведено таке:
- в графі «Найменування послуг» зазначено «Демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу:
  - вагою до 100 кг в графі «Тариф за одиницю виміру, грн» зазначено 204, 00грн;
  - вагою до 200 кг в графі «Тариф за одиницю виміру, грн» зазначено 264, 00 грн;
  - вагою до 300 кг в графі «Тариф за одиницю виміру, грн» зазначено 395, 00 грн;
  - вагою до 400 кг в графі «Тариф за одиницю виміру, грн» зазначено 544, 00 грн;
  - в графі «Характеристика робіт» вказано - демонтаж намогильного спорудження, демонтаж намогильної плити.
- (175) Крім того, КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» також надало Відділенню калькуляції на вказані вище послуги (роботи) із відповідними розрахунками.
- (176) КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» у листі від 21.11.2025 № 977 (вх. № 65-01/3270 від 24.11.2025) зазначає, що рішення Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва» втратило чинність. Указана інформація безпосередньо може вплинути на рішення у справі № 65/107-10/2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, оскільки у Поданні є прямі посилання на пункти Положення, що затверджене вказаним рішенням.
- (177) Указані твердження відповідача не відповідають дійсності та спростовуються такими фактичними обставинами.
- (178) Один із суб'єктів господарювання, що надає ритуальні послуги на території Миколаївської міської територіальної громади, у 2024 році звернувся до Миколаївського окружного адміністративного суду із позовом до виконавчого комітету Миколаївської міської ради про зобов'язання вчинити певні дії, а саме привести у відповідність до вимог законодавства рішення Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва» (зі змінами).
- (179) Рішенням Миколаївського окружного адміністративного суду від 31.10.2025 у справі № 400/8994/24 в задоволенні позову відмовлено.

- (180) Ухвалою П'ятого апеляційного адміністративного суду від 20.11.2025 у справі № 400/8994/24 відкрито апеляційне провадження у цій справі.
- (181) Отже, станом на день прийняття рішення у даній справі рішення Миколаївської міської ради від 31.05.2012 № 17/8 «Про затвердження Положення про порядок поховання та похоронну справу, а також порядок надання ритуальних послуг на території міста Миколаєва» (зі змінами) є чинним.
- (182) Таким чином, наведені відповідачем у листі від 21.11.2025 № 977 (вх. № 65-01/3270 від 24.11.2025) та в ході розгляду справи обставини, пояснення та міркування не підтверджені належними, достатніми і достовірними доказами, отже не спростовують факту вчинення ним порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (183) Детальне спростування позиції відповідача наведено в розділах 5 та 6 цього рішення, де обґрунтовано підстави, за яких доводиться факт вчинення КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» порушення, про яке йде мова в рішенні.

9. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (184) Отже, зібраними доказами доводиться, а наведеними відповідачем доводами не спростовано висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КП ММР «Миколаївська ритуальна служба», які полягають у нав'язуванні умови (встановленні зобов'язання (вимоги) щодо укладання з КП ММР «Миколаївська ритуальна служба» (ритуальною службою) договору про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання, які надають ритуальні послуги, що не входять до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, що не передбачена чинним законодавством України, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11, Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати дії комунального підприємства Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація з обмеженим доступом»; місцезнаходження: «Інформація з обмеженим доступом»), які полягають у нав'язуванні умови (встановленні зобов'язання (вимоги) щодо укладання з комунальним підприємством Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (ритуальною службою) договору про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання, які надають

ритуальні послуги, що не входять до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, що не передбачена чинним законодавством України, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу адміністративно-господарського управління та контролю, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

2. Зобов'язати комунальне підприємство Миколаївської міської ради «Миколаївська ритуальна служба» (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація з обмеженим доступом*») припинити порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, протягом 2-х місяців з дня отримання рішення.

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення може бути повністю або частково оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО